

[Krag.]

længe man ikke har det hele System fremlagt for sig og kan faa Klarhed over bl. a. ogsaa dette, som jeg for faa Øjeblikke siden nævnte her i Tinget, paa hvilken Maade de fornødne Dækningsbeløb skal tilvebringes. Og det er under Behandling af saadanne Forslag som det, der her foreligger, saa meget mere ønskeligt at komme til Klarhed over det hele System, som den højtærede Socialminister vil opbygge, som jo i al vor sociale Lovgivning, ogsaa dér, hvor Forsikringselementet har faaet den mest fremtrædende Plads, Forsørgelseselementet ved Siden deraf spiller en meget betydelig Rolle.

Selv om den højtærede Socialminister derfor mener, at Rigsdagen, uden at kende de Forslag til en ændret Forsørgelseslovgivning, som den højtærede Minister har under Overvejelse, kan optage til Behandling den Side af denne Sociallovgivning, som er særlig forsikringspræget, mener jeg dog, at deri har den højtærede Minister ingenlunde helt ud Ret. Stilling til denne Forsikringslovgivning, i hvilken der findes et saa stærkt Islæt af Forsørgelse og Understøttelse, er det overordentlig vanskeligt at tage, saa længe man ikke ved, ad hvilke Veje den højtærede Minister paa Forsørgelseslovgivningens Omraade vil søge ud. Det gælder jo hele det Kompleks, som er forsikringspræget, det gælder Arbejdsløshedslovgivningen, Ulykkes-, Sygdoms-, Invaliditetslovgivningen.

Og selv om jeg jo nok forstaar de Vanskeligheder, som den højtærede Minister i saa Henseende har haft og har at overvinde, og jo ogsaa mener i nogen Maade at være i Stand til at dømme om Omfanget af det Arbejde, som ved Behandlingen af saadanne Sager paahviler ham, nærer jeg heller ikke Tvivl om, at den højtærede Minister besidder alle Forudsætninger for at bedømme de Vanskeligheder, som Rigsdagen møder ved en stykkevis Behandling af disse Lovforslag; og jeg tvivler ikke om, at den højtærede Minister ogsaa vil forstaa, at naar han ikke — og det antager jeg ikke han kan haabe — i Løbet af kort Tid faar Resultat ud af sine Bestræbelser paa Forsikringslovgivningens Omraade, saa er det netop denne Aarsag, som er stærkest hindrende, som jeg her har fremført.

Den højtærede Minister udtaler i sin Forelæggelsestale Sp. 37 i Rigsdagstidenden, at dansk Arbejdsløshedslovgivning har siden Krigen været noget af det mest urolige, som tænkes kan. Han siger senere:

„.....dette Virvar af Lovregler, der har vaklet sig frem gennem Aarene“. Det kan den højtærede Minister naturligvis nok have Ret i, og det er ogsaa meget muligt, at hvis den højtærede Minister havde staaet i Spidsen for denne Lovgivning gennem disse Aar, vilde det være blevet en ganske anderledes maalbevidst March end den Vaklen, som den højtærede Minister nu beklager har præget Lovgivningen gennem disse Aar.

Men den højtærede Minister vil selvfølgelig straks give mig Ret, naar jeg siger, at Aarsagen dertil er den, at man stod under Krigen og i Aarene derefter overfor overordentlige Svingninger i Beskæftigelsesmulighederne og overfor Aarsager til Arbejdsløshed af højest forskellig Art og højest forskellige til de forskellige Tider; og det krævede ganske naturnødvendigt, at man fra Tid til anden maatte søge Lovgivningen tilpasset, og gjorde, at det nu og da var fornødent at ledsage Skridt, som var gjort fremad, med Skridt i tilbagegaaende Retning.

Lad mig f. Eks. pege paa den absolutte Forrykkelse i Beskæftigelsesmulighederne, som fulgte af selve Krigen og af de vekslende Faser i dens Udvikling, Mangelen paa Tilførsel af Raastoffer og Halvfabrikata, Konjunkturkrisen herhjemme som Følge af fejlslagne Vare- og Importspekulationer, Valutakrisen, Inflationens og Deflationens forskelligartede Virkninger og de deraf fremvoksende, rent produktionsmæssige Følger, og saa endelig, hvad der efter min Opfattelse ikke har været af mindst Betydning, den Organisationspolitik, som fra alle Sider er ført herhjemme, og ikke mindst Fagforbundspolitikken, Organisationernes Forsøg paa og i mange Tilfælde Evne til at udnytte Samfundets Støtte overfor den sociale Ulykke, som Arbejdsløsheden er, til at øge Evnen til og Muligheden for at arbejde sig op mod økonomiske Grundlove. Alt dette har til de vekslende Tider sat sit Præg paa Arbejdsløshedslovgivningen, og som alle Forhold i den Aarrække, den højtærede Minister har omtalt, ligesom har vaklet sig frem, saaledes har en Lovgivning, der maatte tilpasses efter disse Forhold, ganske naturligt maattet fremvise akkurat det samme Billede.

Vi havde nu en Gang denne Lovgivning ved Krigens Udbrud i 1914. Man havde erkendt dens Nødvendighed gennem en Aarrække; de forskellige politiske Faktorer, som er bestemmende paa Lovgivningens Omraade, havde allerede i de første Aar af dette Aarhundrede en udtalt Opfattelse af,